

မြန်မာရာမာလာ

လှသိမ်

ဒုတိယအကြိမ်

mg.yoe.com

မြန်မာရာမာလာ

လှသိမ်

၁၈၈: ငတင် ငတင် ငတင်- ၂၀၂၄

မြန်မာရာမာယဏ လှသမိန်

ဒုတိယအကြိမ်၊ ၂၀၂၄

မြန်မာရာမာယဏာ လှသပိန်

မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း - မောင်မောင်အောင်

စာမျက်နှာ ၁၅၉ မျက်နှာ၊ ၁၂.၈ ဝင်ဘီ x ၁၈.၅ ဝင်ဘီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်းဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ၈၅ သင်္ဃာလမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း။

ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း။

၂၀၂၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၊ ဒုတိယအကြိမ်၊ အုပ်ရေ ၅၀၀။

၁၉၉၈ ပတ္တမြားမောင်စာပေ၏ ပထမအကြိမ်။

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705

www.facebook.com/SKCCmyanmarbook

www.skccmyanmarbook.com

မာတိကာ

-	နိဒါန်း	၁
-	မြန်မာရာမာယဏ	၄
၁။	ပုဂံခေတ်နှင့် ရာမဇာတ်	၇
၂။	မြန်မာစာပေနှင့် ရာမဇာတ်	၁၆
၃။	မြန်မာအနုပညာနှင့် ရာမဇာတ်	၄၃
၄။	မြန်မာတေးဂီတနှင့် ရာမဇာတ်	၅၀
၅။	မြန်မာရာမဇာတ်မူရင်း	၆၇
၆။	မြန်မာရာမဇာတ်ကပြခြင်း	၈၂
၇။	မြန်မာရာမဇာတ်ဆောင် ကပြပုံလေ့လာချက်	၁၀၀
၈။	မြန်မာရာမဇာတ်နှင့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှု	၁၀၆
၉။	ရာမဇာတ်နှင့် ကိုးကွယ်မှု	၁၂၂
၁၀။	မြန်မာရာမနှင့် နှိုင်းယှဉ်လေ့လာနိုင်ရန် ထိုင်း ရာမာယဏ ဇာတ်ဆောင်ခေါင်းဆောင်များနှင့် မြန်မာရာမဇာတ်တော်အတွက် သရုပ်ပြပုံများ	၁၂၆

၁၁။ ရာမဇာတ်ဆောင်အမည်များ

၁၅၂

- နိဂုံး

၁၅၅

- ကိုးကားသောကျမ်းများ

၁၅၇

နိဒါန်း

ရာမာယဏခေါ် ရာမဇာတ်တော်ကို ကြားဖူးသူ များပေမည်။ ရှေးအတီတေက အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သော်လည်း အရှေ့တောင်အာရှ တစ်ဝန်းလုံးတွင် ပျံ့နှံ့လာခဲ့သည်။ စာပေတွင်လည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာတွင်လည်းကောင်း ရာမသည် ဝင်ရောက်နေရာယူခဲ့ပေသည်။

ထိုင်း (ယိုးဒယား)၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ သီရိလင်္ကာ၊ မလေးရှား၊ ကမ္ဘောဒီးယား၊ အိန္ဒိယ စသောနိုင်ငံများတွင် နက်ရှိုင်းစွာ ဝင်ရောက်နေရာယူခဲ့သည်။ အရှေ့တောင်အာရှ ရာမယဉ်ကျေးမှု ပွဲတော်ကြီးကိုပင် ကျင်းပခဲ့ကြသည်။ ထိုင်းမင်းဆက်များက ရာမဘွဲ့ကို ခံယူခဲ့ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ရာမကို ဘုရားလောင်း အဝတာရတစ်ပါးအဖြစ် ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာမ အခြေစိုက်ခဲ့သည်မှာလည်း ကြာမြင့်လှပြီဖြစ်ပေသည်။

ဤကဲ့သို့ ထင်ရှားခဲ့သော ရာမကို မြန်မာတို့က မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု မြန်မာ့မှုဖြင့် လက်ခံခဲ့ကြသည်။ ရာမဇာတ်လမ်းနှင့် မည်ကဲ့သို့ ယဉ်ကျေးမှု ထွန်းကားလာခဲ့သည်ကို တစေ့တစောင်း ကြည့်ရှုလေ့လာရန် လိုပေ

သည်။ သာမန်အသိထက် ဂဃနဏ သိမြင်နားလည်ထားရန်လည်း သင့်ပေသည်။ ကမ္ဘာစာပေတွင် ရာမအကြောင်း လေ့လာချက်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှိနေပြီဖြစ်ရာ မြန်မာပရိသတ်အတွက် သူပြောလူပြောမျှသာမက ခြုံငုံ၍ သိနားလည်ထားသင့်သည်ဖြစ်၍ ဤရာမာယဏလေ့လာချက် စာတမ်းကို ပြုစုလိုက်ပေးသည်။

အခြားနိုင်ငံ ရာမဇာတ်လမ်း ခင်းကျင်းကပြ၊ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံတို့ကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်၍ မြန်မာ့ ရာမမူသည် မည်ကဲ့သို့ ထူးခြားပေါ်လွင်လာခဲ့သည်ကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးသပ်မိခြင်းဖြင့် ဗဟုသုတပြည့်စုံကြွယ်ဝစေလိုပေသည်။ အစဉ်အလာ မှတ်သားခဲ့ကြသည်ကို စာတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ မှတ်တမ်းတင်ထားခြင်း ဟူ၍လည်း မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

(လှသမိန်)

ရဟမင်း သမင်လိုက်ခန်း (ဆီဆေး)၊ (ဦးကိုလေး-၁၉၆၀)

မြန်မာရာမာယဏ

ရာမဇာတ်အကြောင်း၊ ရာမဇာတ်လမ်းတို့ကို မြန်မာတို့ သိရှိလာ ခဲ့ကြသည်မှာ ပုဂံခေတ်ကတည်းကပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယနေ့တိုင်အောင် ရာမဇာတ်ကို ခင်းကျင်းကပြလျက်ရှိကြပြီး ရာမဇာတ်ကို အကြောင်းပြု၍ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာဂီတ၊ မြန်မာ့ အနုပညာ၊ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် တို့တွင်လည်း ထိုင်းယဉ်ကျေးမှု အငွေ့အသက်များ ရောစွက်ဝင်ရောက် ခဲ့ပေသည်။ မြန်မာ့ အနုပညာဟန်ပန်နှင့် ပေါင်းစပ်ခဲ့ရာတွင် ယဉ်ကျေး မှု အသွင်တစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အစဉ်အလာအားဖြင့် ရာမသုံးမျိုးဟူ၍ ခွဲခြား မှတ် သားခဲ့ကြသည်။ ယင်းတို့မှာ -

- (၁) ဇာတကဇာတ်တော်လာ ဒသရထဇာတ်မှ ဘုရား အလောင်းတော်ရာမဇာတ် (အလောင်းတော် ရာမ)။

ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်က “ယခုအခါတွင် ဟိန္ဒူရာမ၊ ပုံတော်ရာမ၊ ဗသျှူးရာမ၊ ယိုးဒယားရာမဟူ၍ ရာမလေးမျိုး ရှိသည်ဟု ပြောဆိုကြရာ ပုံတော်ရာမ ခေါ် အလောင်းတော်ရာမမှ တစ်ပါး အခြားရာမတို့သည် သက္ကတဘာသာနှင့်ရှိသော ဟိန္ဒူရာမမှ ပေါက်ပွားကွဲပြား၍ လာသည် ဟု ထင်မှတ်ဖွယ်ရှိ၏” ဟု ဆိုခဲ့သည်။ ဤ၌ ပုံတော်ရာမအမည်မှာ ဇာတ်တော်ထွက် အလောင်းတော်ရာမကို ရည်ညွှန်းထားပေသည်။

(၂) ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ဝင်ရောက်လာသော ပြုပြင်ပြီး ရာမဇာတ်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ တိုက်ရိုက်ဝင်ရောက်လာသော ဝါလမိကိ၏ ရာမဇာတ် ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရာမဇာတ် (ပုံတော်ရာမ)။

(၃) ဗြာဟ္မဏဝါဒီ၊ ဗိဿနိုးဝါဒီတို့ထံမှ ဝင်ရောက်လာခဲ့သော ကိုးကွယ်မှုဆိုင်ရာ နတ်ဘုရားများနှင့် ပတ်သက်သည့်ရာမ ဗိဿနိုးရာမ၊ ဗိဿုဏူး ရာမ (ပဿုဏူးရာမ) တို့ပင် ဖြစ်ပေသည်။

'ယင်းတို့အနက် အမှတ် ၂ ရာမဇာတ်သည် စာပေတွင်လည်း ကောင်း၊ ဂီတတွင်လည်းကောင်း၊ ဇာတ်သဘင်တွင်လည်းကောင်း၊

ရာမမင်း သမင်လိုက်ခန်း

အထူးထင်ရှား ပေါ်လွင်ခဲ့ပေသည်။ အမှတ် ၂ နှင့် ၃ သည် အတူတူပင်
ဖြစ်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်တွင် ခိုင်မာစွာ နေရာယူခဲ့
သော ရာမာယဏ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သမိုင်းကြောင်းမှအစ
မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ ရေးသားသီဆို၊ ကပြကြပုံအထိ မြင်ကွင်းဖြန့်၍ သုံးသပ်
တင်ပြလိုပေသည်။

ပုဂံခေတ်နှင့် ရာမဇာတ်

မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ရာမဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်း စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်မှာ ပုဂံခေတ်ကတည်းကပင် ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရလေသည်။ ထိုသို့ ဝင်ရောက်ရာတွင် လမ်းကြောင်း နှစ်သွယ်ကို တွေ့ရပေသည်။

ပထမလမ်းကြောင်းမှာ ၅၅၀ နိပါတ်တော်မှ ရာမ လက္ခဏ၊ သီတာတို့ ပါရှိသော ဒသရထဇာတ်အနေဖြင့် ဝင်ရောက်ခြင်းဖြစ်၍ ဒုတိယလမ်းကြောင်းမှာ ဗိဿနိုးနတ်မင်းကြီးအား ကိုးကွယ်သော ဟိန္ဒူ ဗြာဟ္မဏတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ နတ်ဘုရားအဖြစ် ဝင်ရောက်ခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤလမ်းကြောင်း နှစ်ရပ်သည် မရှေးမနှောင်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ထိုလမ်းကြောင်း တစ်သွယ်စီအတွက် အထောက်အထားများကို တင်ပြလိုပေသည်။

(၁) နိပါတ်တော် လမ်းကြောင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် အနော်ရထာမင်း (၁၀၄၄-၁၀၇၇ အေဒီ) မတိုင်မီက မဟာယာနနှင့် တန္တရစ်ဗုဒ္ဓဘာသာများ ထွန်းကားခဲ့၍ အနော်ရထာမင်းသည် သထုံပြည်မှ ပိဋကတ်တော်များကို ပင့်ဆောင်ခဲ့သည်မှစ၍

ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ ထွန်းကားလာခဲ့ပေသည်။

ဗုဒ္ဓပိဋကတ်တော်များတွင် သုတ္တန္တ ပိဋက၊ ခုဒ္ဒကနိကာယ်၌ ဇာတက ဟူသော အပိုင်းကဏ္ဍ ပါရှိပေသည်။ ထိုဇာတကတွင် ဇာတ်ပေါင်း ၅၄၇ ဇာတ် သို့မဟုတ် ဇာတ်ပေါင်း ၅၅၀ ပါဝင်ပေရာ၊ ဧကဒသကနိပါတ်၊ ဇာတ်စဉ် ၄၆၁ တွင် ဒသရထဟူသော ရာမနိပါတ်တော် ပါရှိလေသည်။

ပုဂံခေတ်ဦးတွင် ထို ၅၅၀ ဇာတ်တော်များကို အင်္ဂတေစဉ်ချုပ်များ အနေဖြင့် ရုပ်လုံးဖော်ခြင်း၊ နံရံ၌ ဆေးရေးခြင်း စသည်အားဖြင့် ပူဇော်ခဲ့ကြပေသည်။ ပုဂံဒေသရှိ ဖက်လိပ်ဘုရား (၁၀၅၀ အေဒီ) ခန့်တွင် ဒသရထဇာတ်မှ ဇာတ်ကွက်အချို့ကို အုတ်ခွက်တွင် ပုံဖော်၍ ဆင်ယင်မွမ်းမံထားကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။

ကျန်စစ်မင်းကြီး၏ ကောင်းမှုဖြစ်သော အာနန္ဒာဘုရား (၁၀၉၁ အေဒီ) တွင်လည်း ဇာတ်တော်များ ပြည့်စုံအောင် ကျောက်ဆစ်လက်ရာစဉ်ကွင်းများဖြင့် ထွင်းထုမွမ်းမံ၍ မွန်ဘာသာဖြင့် ဇာတ်ကမ္ပည်းများ ထိုးထားခဲ့ပေသည်။

ဇာတ်တော်များကို ဘုရားကျောင်း၊ ဂူနံရံများတွင် ရေးခြယ်ရာ၌ ပုဂံမြင်းကပါဂူပြောက်ကြီး (၁၀၈၄ အေဒီ) ရှိ နံရံပန်းချီများမှာ ရှေးအကျဆုံးဖြစ်၍ ဝက်ကြီးအင်း၊ ဂူပြောက်ကြီး (၁၀၆၇ အေဒီ) ရှိ ဇာတ်တော်ပန်းချီများမှာ လက်ရာအကောင်းဆုံးပင် ဖြစ်ပေသည်။ အခြားသော ဘုရားပုထိုးများတွင်လည်း ဇာတ်တော်များကို ထုလုပ်ခြင်း၊ ဆေးရေးခြင်း ပြုခဲ့ကြပေသေးသည်။

သက္ကရာဇ် ၅၈၅ ခုနှစ် (၁၂၂၃ အေဒီ) ထိုး ပုဂံ လေးထောင့်ကန်ရပ် လေးမျက်နှာ ကျောက်စာကြောင်းရေ ၁၅-၁၆ တွင်-

“ကူအရံအတွင်း၌ကား များစွာသော ဘုရားဆင်းတုလည်း

ပြု၏။ ဇာတ်ငါးရာလည်း အတင့်အတယ် ရေး၏” ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သက္ကရာဇ် ၅၉၅ ခုနှစ် (၁၂၃၃ အေဒီ) ထိုး၊ ပုဂံရှင်ပင်ဗောဓိတံတိုင်း အတွင်း တောင်ဘက်ကျောက်စာကြောင်းရေ ၇-၈ တွင်-

“ကူဆေးရေးသည်ကား တန်ခူးလဆန်း ၁၀ ရက် သောကြာနေ့၊ ကူဘုရား၊ ၁၄၆၁၉ ယောက်၊ ဇာတ် ၅၅၀၊ ၁၂ ရက် တနင်္လာနေ့ ပြီး၏” ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပေသည်။

ပုဂံခေတ်တွင် နိပါတ်တော်များကို ပန်းပု၊ ပန်းချီအနေဖြင့်သာမက စာပေအနေဖြင့်လည်း ပြန်ဆိုရေးသားကြပေရာ သက္ကရာဇ် ၅၈၂ ခုနှစ် (၁၂၂၀ အေဒီ) ဘုရားရုပ်စောက်မင်စာတွင် -

“ပိဋကတ်အဦး၊ သီလက္ခန္ဓာသီတစ်ကျမ်း၊ အဘိဓမ္မတ္ထ သင်္ဂါဏီ တစ်ကျမ်း၊ ဒသဇာတ်တစ်ကျမ်း၊ ဓမ္မပဒတစ်ကျမ်း၊ ဝိနည်းတစ်ပုံလည်း ပြုခဲ့ဖူး၏” ဟူ၍ ရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ၅၅၀ ဇာတ်များ ပျံ့နှံ့ခဲ့သော ပုဂံခေတ်တွင် ဒသရထ၊ ရာမဇာတ်တော်သည်လည်း အသိများသော ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်နေခဲ့ပေမည်။

ရာမနိပါတ်ဇာတ်

၅၅၀ ဇာတ်တော် ဧကဒသကနိပါတ်၊ ဇာတ်စဉ် ၄၆၁ ၌ ပါရှိသော ဒသရထဇာတ်၏ ရာမဇာတ်လမ်းမှာကား အောက်ပါအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။

ဗာရာဏသီပြည်တွင် မင်းပြုသော ဒသရထမင်းကြီးတွင် ရာမ၊ လက္ခဏ သားတော်နှစ်ပါးနှင့် သီတာအမည်ရှိသော သမီးတော်တစ်ပါး ရှိလေသည်။ မိဖုရားခေါင်ကြီး နတ်ရွာစံသောအခါ မင်းကြီးသည် အခြား

မင်းသမီးတစ်ပါးကို မိဖုရားမြှောက်လေရာ ဘရတ အမည်ရှိ သားတော် တစ်ပါးကို ဖွားမြင်လေသည်။

ဘုရင်ကြီးသည် သားတော်လေးကို ချစ်မြတ်နိုးသဖြင့် ယင်း၏ မယ်တော် မိဖုရားအား လိုရာဆုကို တောင်းယူခွင့် ပြုထားလေသည်။ မိဖုရားက သားတော်အား ရှစ်နှစ်အရွယ်ရောက်လျှင် ထီးနန်းမွေ ပေးရန် တောင်းဆိုလေတော့သည်။ မိဖုရား ပူဆာဖန်များသော် ရှိရင်း သားတော် ကြီးများကို အကောက်ကြံ၍ အန္တရာယ်ပြုမည်စိုးသဖြင့် သားတော်ကြီး တို့အား တောအရပ်သို့ သွားရောက် ရှောင်နေရန်နှင့် ၁၂ နှစ်ကြာမှ ပြန်လာ၍ ထီးနန်းဆက်ခံရန် ညွှန်ကြားလိုက်လေသည်။ ညီနောင်နှစ်ပါး တို့ တောအရပ်သို့ ထွက်ခွာရာတွင် နှမငယ် သီတာလည်း လိုက်ပါသွား လေသည်။

မောင်နှမ သုံးဖော်တို့သည် ဟိမဝန္တာသို့ သွားရောက်၍ ကျောင်း သင်္ခမ်းတွင် နေထိုင်ကြသည်။ နောင်တော်ရာမကို အဖအရာထား၍ လက္ခဏာနှင့် သီတာတို့က ရှာဖွေကျွေးမွေးလေသည်။ ဤသို့ နေထိုင်ခဲ့ ကြ၍ ကိုးနှစ်ရှိသောအခါ ဒသရထမင်းကြီးသည် သားတော်၊ သမီးတော် များကို လွမ်းဆွတ်သော သောကစိတ်ဖြင့် နတ်ရွာစံခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ မိဖုရားက သားတော် ဘရတကို နန်းမွေဆက်ခံခွင့်ပြုရန် မှူးမတ်များကို ပန်ကြားလေရာ မှူးမတ်များက နန်းမွေဆက်ခံထိုက်သူ များ တောအရပ်၌ ရှိနေကြသေးသည်ဟု ဆိုကြကုန်သည်။ ထိုအခါ ဘရတ မင်းသားသည် တောအရပ်သို့ သွား၍ ခမည်းတော် နတ်ရွာစံ ကြောင်း ပြောပြကာ ငိုကြွေးလေသည်။ လက္ခဏာနှင့် သီတာတို့ ပြင်းပြ စွာ ငိုကြွေး၍ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရသော်လည်း ရာမသည် ဣန္ဒြေ မပျက်ပေ။ ထိုအခါ ဘရတ မင်းသားက နောင်တော်သည် အဘယ် ကြောင့် မငိုကြွေးသနည်းဟု မေးသည်။ ရာမက “ငိုကြွေးသူများသည်

လည်း ကိုယ့်အသက်ကို ပိုင်သူမရှိ၊ သို့ဖြစ်သောကြောင့် ပညာ
ရှိသောသူသည် အဘယ်ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပူပန်စေရမည်နည်း”
ဟု တရားပြသသည်။ ထိုအခါ ဘရတနှင့် ပရိသတ်တို့၏ အပူမီး
ငြိမ်းလေတော့သည်။

ဘရတသည် နောင်တော် ရာမမင်းအား ထီးနန်းသိမ်းပိုက်ပါရန်
လျှောက်ထားရာ ရာမက “ခမည်းတော်က ငါ့အား ၁၂ နှစ် လွန်မှ
ပြန်လာ၍ မင်းပြုရန် အမိန့်တော်ရှိခဲ့သည်။ ညီထွေး၊ ညီလတ်နှင့်
သီတာတို့သာ မင်းပြုကြလေ၊ ငါ၏ မြက်ခြေနင်းတို့သည် ငါလာသည့်
တိုင်အောင် မင်းပြုလိမ့်မည်” ဟုဆို၍ ရာမမင်းသားသည် မိမိ၏
မြက်ခြေနင်းတို့ကို ချွတ်၍ ပေးလိုက်လေသည်။ မောင်နှမသုံးဖော်တို့
သည် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ မြက်ခြေနင်းကို ရာဇ
ပလ္လင်ပေါ်တွင် တင်ထား၍ မင်းအဖြစ် အမှတ်ထားကြသည်။ ရာမ
မင်းသားသည် နောင်သုံးနှစ်လွန်ပြီးသောအခါမှ ပြည်တော်သို့ ပြန်လာ
ခဲ့ပြီး နှမ သီတာမင်းသမီးကို မိဖုရားမြှောက်ကာ မင်းပြုလေတော့သည်။

ဤဇာတ်တော်၏ အနှစ်သာရမှာ သေလွန်သူအတွက် သောက
မရောက်ဘဲ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတရားကို နှလုံးသွင်းရန် တရားပြလို
ရင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဤဇာတ်တော်သည် ပုဂ္ဂိုလ်အမည်များနှင့် ဇာတ်ကြောင်း အတန်
ငယ်အားဖြင့်သာ ဝါလမိကီ၏ ရာမဇာတ် (ဇာတ်ခန်းငယ်) နှင့် တူညီ
သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ နှောင်းကာလ ဝင်လာသော ရာမပြဇာတ်
နှင့် ရင်းနှီးစေရန် များစွာ လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ရာမပြဇာတ်ကို
နောင်အခါ ရေးဖွဲ့သူ မြန်မာပညာရှင်အချို့က ဇာတ်တော်၏ အခြေခံ
အတိုင်း ဘုရားအလောင်းတော် ရာမအဖြစ်နှင့်ပင် ရေးသားဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ကြ
ပေသည်။

စင်စစ်အားဖြင့် ဝါလမိကိ၏ ရာမဇာတ်သည် ခရစ်တော်မပေါ်မီ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်ဟု ယူဆထားကြပေသည်။ * ရာမဇာတ်တော်လာ ဂါထာတစ်ပုဒ်သည် ဝါလမိကိ၏ ရာမဗြဇာတ်တွင် ထပ်တူပါရှိနေသည်ဟုလည်း သိရှိရပေသည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရာမဇာတ်နိပါတ်နှင့် မြန်မာတို့ ရင်းနှီးခဲ့သည်မှာ ပုဂံခေတ်ဦးကတည်းကပင်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။

(၂) ဗြာဟ္မဏဝါဒလမ်းကြောင်း

ဗြာဟ္မဏဝါဒီတို့သည် ဗိဿနိုးနတ်ဘုရားကို ကိုးကွယ်ကြသည်ဖြစ်ရာ ဗိဿနိုးနတ်ဘုရားမင်းကြီး၏ သတ္တမဝင်စားသော ဘဝတွင် ရာမဖြစ်လာသည်ဟု မှတ်ယူကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဝါလမိကိ၏ ရာမဇာတ်ဝတ္ထုပါ ရာမကိုသာမက ထိုဝတ္ထုတွင် ပါဝင်နေသော ကုမ္ဘကာရဏ၊ ဟနုမာန်၊ ဗာလီ၊ သုဂြိုဟ် တို့ကိုလည်း ဗိဿနိုး၊ သီဝ၊ ဣန္ဒြ၊ ဗြဟ္မာ၊ လက္ခမိ၊ အဂ္ဂနိ၊ ယမ၊ ဂဏေသျှ၊ သူရဿတီတို့ကဲ့သို့ပင် တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်ရှိသော နတ်ဘုရားများအဖြစ် အသိအမှတ်ပြု၍ ကိုးကွယ်ခဲ့ကြပေသည်။ နတ်ဘုရား သမိုင်းကျမ်းများတွင်လည်း အကျယ်တဝင့်ဖော်ပြပေသည်။ + ပုဂံခေတ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဗိဿနိုးဝါဒီ ဗြာဟ္မဏလူမျိုးများ ပုဂံသို့ ရောက်ရှိခဲ့၍ မြန်မာထီးနန်းတွင် * ဗြာဟ္မဏ အယူဝါဒဆိုင်ရာ မင်းခမ်းမင်းနားတို့ကို ဦးစီးကွပ်ကဲ၍ စီမံဆောင်ရွက်လာခဲ့ကြပေသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံခေတ်တွင် ဗြာဟ္မဏဝါဒဆိုင်ရာ ဗြဟ္မာရုပ်များ

* THE SOCIETY OF THE RAMAYANA BY ANANDA GURUGE, CEYLON.
 + INDIAN MYTHOLOGY BY VERONICA IONS, PAUL HAMLYN, LONDON, 1967.

* ရှေးရိုးမြန်မာပန်းချီ၊ ယဉ်ကျေးမှုဌာန၊ စာမျက်နှာ-၁၅

mgyoe.com

ကို ပုဂံနန်းဘုရား (၁၁၈၈ အေဒီ) သိမ္မဆည်းဘုရားတို့တွင် တွေ့ရှိရ သည်သာမက ပုဂံ နတ်လှောင်ကျောင်း (၁၀၄၄-၁၀၇၇) တွင် ဟိန္ဒူ နတ်ဘုရားများကိုချည်း သီးသန့်ရေးဆွဲထားသည့်အပြင် ဟိန္ဒူနတ် ဘုရားကျောင်းဟု ယူဆရသည်။

ထိုနတ်လှောင်ကျောင်းအပြင် နံရံတွင်လည်း မိဿနိုးဝင်စားသော ရာမစန္ဒရရုပ်တုနှင့် ပရသုရာမရုပ်တုများကို ကျောက်ဆစ်ရုပ်အဖြစ် ထွင်းထုထားကြောင်း တွေ့ရှိရပေသည်။ ထို့အပြင် * ကျန်စစ်မင်းကြီး (၁၀၈၄-၁၁၁၃) သည် ပုဂံထီးနန်းကို ဆက်ခံပြီးသည့်နောက်တွင် အမိန့် တော်ပြန်တမ်းအနေဖြင့် မွန်ဘာသာဖြင့် ကျောက်စာနှစ်ချပ် ရေးထိုးခဲ့ရာ ၌ ပုဂံမြကန်မွန်ကျောက်စာနှင့် သထုံ ကျိုက်ကလန်မွန်ကျောက်စာတို့ တွင် ကျန်စစ်မင်းကြီးသည် အတိတ်ဘဝတစ်ခုတွင် (ထိုခေတ် မွန် နှင့် ဗြာဟ္မဏ နွယ်ဝင်များ လေးစားကြည်ညိုသော) မိဿနိုး နတ်ဘုရား ဝင်စားသူ ရာမမင်း၏ မိသားစု၌ ဖွားမြင်ခဲ့ဖူးကြောင်း ဂုဏ် တင်ရေးထိုးခဲ့ပေသည်။ ထိုစဉ်အခါက သူသည် အယုဒ္ဓယပူရ မြို့တော် တွင် ရာမအနွယ်တော်အဖြစ် ဖွားမြင်ခဲ့၍ ဆိုးသွမ်းသော ရန်သူများကို သုတ်သင်ချေမှုန်းကာ ပြည်သူပြည်သားတို့အား ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စေခဲ့ ပုံ၊ ကောင်းမှုကုသိုလ်အမျိုးမျိုး ပြုလုပ်ခဲ့ပုံများကို ဖော်ပြခဲ့ပေသည်။

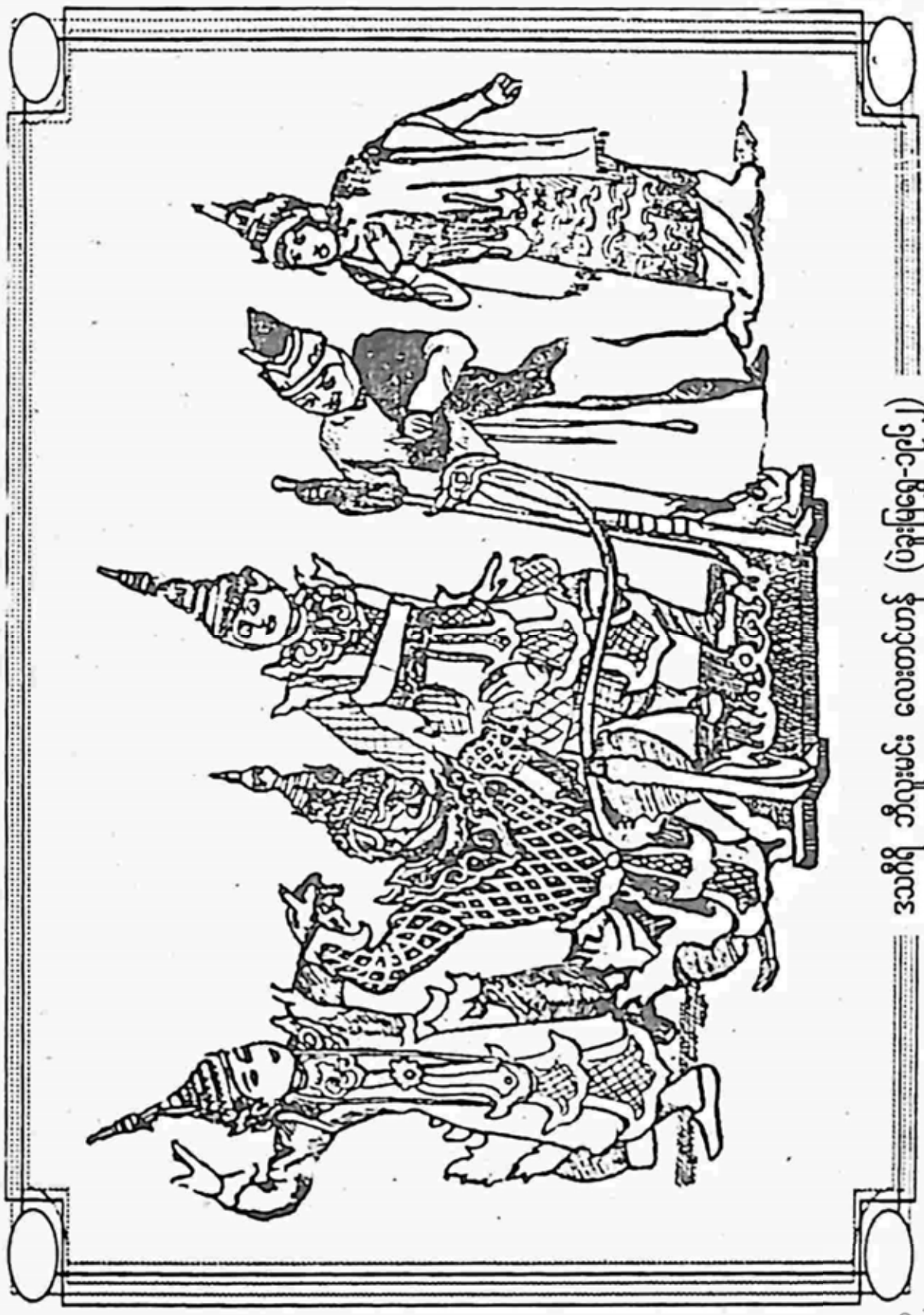
ထိုအချက်ကိုထောက်သော် ပုဂံခေတ်တွင် ဟိန္ဒူတို့၏ ရာမဇာတ် တော် ဝတ္ထုကြောင်းသည် ရှေးခေတ်ကပင် နှုတ်ပြောအားဖြင့် ပျံ့နှံ့နေခဲ့ပုံ ကို ပိဋကတ်တော်ဖြစ်သော ခုဒ္ဒကပါဌနှင့် ဓမ္မသင်္ဂဏီအဖွင့်၊ အဋ္ဌသာလိနီ ကျမ်းများတွင် သမ္ပပ္ပလာပဝါစာအကြောင်း ဖွင့်ဆိုရာ၌ “သီတာဓိုး” စသော ပုံပြင်ဇာတ်လမ်းများ အကြောင်းကို သာဓက ဆောင်၍ ပြဆိုခဲ့ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ကမူ အဆိုပါ ရာမဇာတ်

* ကျန်စစ်သား နန်းတည်မွန်ကျောက်စာ

ဝတ္ထုကို ဗုဒ္ဓဝါဒီတို့နှင့် မသက်ဆိုင်သော ရှေးဟောင်းပုံပြင်အဖြစ်ပင် သဘောထားခဲ့ကြပေသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ရာမဝတ္ထုကို ရှေးခေတ်ကပင် လူအများ သိရှိနေခဲ့သည်ဖြစ်ရာ ထိုအဋ္ဌသာလိနီ စသော ဗုဒ္ဓကျမ်းဂန်များကို လေ့လာသောသူများကလည်း နှုတ်တွင် နေခဲ့သော ဟိန္ဒူရာမ ဇာတ်လမ်းများအကြောင်းကို သိရှိနေခဲ့ကြမည် ဖြစ်ပေသည်။

ပုဂံခေတ်တွင် ဇာတကလာ ရာမဇာတ်ကြောင်းနှင့် ဗိဿနိုးဝါဒီတို့၏ ရာမဇာတ်ကြောင်းတို့သည် မည်သို့ တူညီ၍ မည်သို့ ကွဲပြားပုံကို ပုဂံသားတို့ ကွဲပြားစွာပင် နှိုင်းယှဉ်သိမြင်နေခဲ့ကြမည်မှာ မလွဲပေ။

ဒသဂီတိ ဘိလူးမင်း လေးတော်တော် (ပဲခူးမြို့ရွှေ-၁၉၆၂)

မြန်မာစာပေနှင့် ရာမဇာတ်

ရာမဇာတ်ဝတ္ထုသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ပုဂံခေတ်ကပင် ဝင်ရောက်လာခဲ့ရာ၌ နှုတ်ပြောအားဖြင့် တစ်ဆင့်မှ တစ်ဆင့် ပျံ့နှံ့လာခဲ့ပေသည်။ ပုဂံဝတ္ထုများသည် စာပေအားဖြင့် ကူးဝင်ခြင်း၊ စီကုံးရေးဖွဲ့ခြင်း မပြုမီကပင် တစ်ယောက်မှ တစ်ယောက် အဆင့်ဆင့် ပုံပြောပြခြင်းအားဖြင့် ပြန့်ပွားသွားရမိ ဖြစ်ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုဂံခေတ်စာပေများကို အပြည့်အစုံ ထောက်လှမ်းရှာဖွေ၍ မရနိုင်ဘဲ အင်းဝခေတ်ကျမှသာ စာပေအထောက်အထားများကို ကြွယ်ကြွယ်ဝဝ တွေ့ရပေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ၁၁ ရာစုနှစ်ကတည်းက ဆက်သွယ်မှုရှိခဲ့ပေရာ အင်းဝခေတ်သို့ ရောက်သောအခါ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့်အတူ ဇာတ်ဝတ္ထုများလည်း ဝင်ရောက်လာပေမည်။ ရှေးဦး ဝင်ရောက်သော ထိုင်းဝတ္ထုပုံပြင်များမှာ ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာသ သို့မဟုတ် ယွန်းပဏ္ဍာသဟုခေါ်သည့် ဇာတ်ဝတ္ထုများပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဇင်းမယ်ဝတ္ထုများကို ၁၅ ရာစုနောက်ပိုင်းတွင်မှ တပေါင်းတည်းတည်း စုပေါင်း၍ ကျမ်းတစ်စောင် ပြုစုခဲ့ရသော်လည်း ထိုကာလမတိုင်မီ

ကတည်းက နှုတ်ပြောအားဖြင့် တွင်ကျယ်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ မဟာ
 ယောနကရဋ္ဌခေါ် ဇင်းမယ်မြို့မှ ရဟန်းတော်တစ်ပါးက ပါဠိဘာသာ
 ဖြင့် ကျမ်းတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့အဖြစ် စတင်စုဆောင်း ပြုစုစေခဲ့ကာမူ ထို
 ကျမ်းပါ ဝတ္ထုများသည် ထို့ထက်စောစွာကပင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ မဟာယာန
 ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ ဇာတကကျမ်းများတွင် ပါဝင်သော ဝတ္ထုအချို့နှင့်
 နှီးနှွယ်နေသောကြောင့် ဇင်းမယ်ဝတ္ထုတို့သည် မူရင်းသက္ကတဘာသာ
 ရေး အိန္ဒိယနိုင်ငံထွက် ဝတ္ထုများဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ယူဆသူများပင် ရှိ
 ပေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကား ဇင်းမယ်ဝတ္ထုပါ သုမ္ဘမိတ္တုဇာတ်ကို သက္ကရာဇ်
 ၆၂၇ ခုနှစ် (၁၂၆၅ အေဒီ) ထိုး၊ ပုဂံဖွားစော ဒေသအနောက်ဘက်၊
 ကုသသမုတိကျောက်စာ၌ တွေ့ရှိရပေသည်။

“လူလျှင်ဖြစ်လည်း၊ ဘုရားအဖြစ်ဖြစ် မဖူးရစေသတေး၊ ဤ
 လူအဖြစ်၌လည်း မင်းသို့ဖမိတ်ကဲ့သို့ ချစ်ထစွာသော မယား သားနှင့်
 တံဖြင့်တပါး ကွေကွင်းကြသည်လည်း ဖြစ်စေသတေး”

ထိုမှတစ်ပါး အပယ်ရတနာလိုဏ်ဂူ ၁၀၆၇ အေဒီမှ ပုံအချို့မှာ
 သုခနုဇာတ်တော်နှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု ကျောက်စာဆိုင်ရာ ပညာရှိ
 တစ်ဦးက မှတ်ချက်ပြုဖူးလေသည်။

ထို့ကြောင့် ပုဂံခေတ်လွန်ပြီး အင်းဝခေတ်တွင် ထိုင်းနိုင်ငံမှ ဇာတ်
 လမ်းများ ကြွယ်ကြွယ်ဝဝ ရောက်လာခဲ့ပြီဟု မှတ်ယူနိုင်ပေသည်။
 ဇင်းမယ် ပဏ္ဍာသမှ သင်္ခပတ္တဇာတ်၊ သမုဒ္ဒဃောသဇာတ်၊ မဏိကက်
 ဇာတ်၊ သုခနုဇာတ်များသည် ထင်ရှားခဲ့ပြီး ဇာတ်ပေါင်း ၁၀ ဇာတ်ကို
 ပျို့ကဗျာပေါင်း ၁၂ စောင်မျှပင် ဖွဲ့ဆိုခဲ့ကြပေသည်။

အင်းဝခေတ်တွင် ရာမဇာတ်သည်လည်း ထိုင်းနိုင်ငံမှ နှုတ်ပြော
 အားဖြင့် ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီး ဖြစ်မည်ဟု ယူဆနိုင်ပေသည်။

mgjoe.com

သက္ကရာဇ် ၈၈၉ ခုနှစ် (၁၅၂၇ အေဒီ)တွင် အင်းဝ ရှင်အဂ္ဂသမာဓိ စပ်ဆိုတော်မူသော သုဝဏ္ဏသျှံ (သူဌေးခန်း) ပျို့ အပိုဒ် ၁၀၀ တွင် ဟနုမာန်ပုံပြင်ဝတ္ထုကို ဖော်ပြခဲ့ပြန်ပေသည်။

သို့ရာတွင် တောင်ငူခေတ်၊ မဟာဓမ္မရာဇာ ဘုရင်လက်ထက် (၁၇၃၃-၁၇၅၂) တွင် ကန်တော်မင်း ကျောက်စာ၊ မေတ္တာစာကို ဖြေဆိုသော တောင်တွင်းမင်းကျောင်း ဆရာတော်ကမူ ဒသဂီရိက မိမိ အလိုမပါ၍ နှင်ထုတ်လိုက်သော ဗိဘိသဏကို ရာမ မင်းသားက ယုံကြည်စိတ်ချစွာဖြင့် မဟာမိတ်အဖြစ် လက်ခံပေါင်းဖွဲ့လိုက်သည်မှာ ပါးနပ်လိမ္မာရာ ရောက်ကြောင်းကို ထောက်ခံညွှန်ပြ၍ သင်ခန်းစာအဖြစ် ဖော်ပြပေသည်။ ယင်းနှင့်ဆိုင်ရာ ရာမဇာတ်တစ်ခန်းကိုလည်း အကျယ် ဖော်ပြကိုးကားထားပေသည်။

အင်းဝခေတ်ကုန်တွင် ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ (၁၆၈၄-၁၇၅၁) က * မဏိကန်ပြဇာတ်ကို ရေးသားပြုစုသည့်အခါ မှူးမတ်တို့က ဗြဟ္မဒတ် မင်းအား လျှောက်တင်သည့် စကားရပ်တွင်-

“ဘေးလောင်းတော်မြတ်၊ မင်းမန္တာတ်မှ၊ အယုဇ္ဈဝယ်၊ ဒသရထ၊ ဘဝသခင်၊ မင်းမှာလျှင်လည်း၊ ပုံပြင်ပြီပြီ၊ နန်းဆက်ခဲ့၍ ညာဖွဲ့တောင်နေ၊ ပရမေမြောက်သွန်း၊ လယ်နန်းစံပျော်၊ လှမှုနော်တို့၊ သားတော်ရဆု၊ တောင်းသည်မှုကြောင့်၊ သားဆုပြည့်သည်၊ ထုံးကိုရည်၍၊ ဘုန်းစည်ဘုရား၊ တောင်ညာထားနှင့်၊ ဝန်းလျားပျိုနု၊ သစ္စာပြု၍၊ သားဆုတောင်းလျှင်၊ ပြည့်မည်ထင်ပါကြောင်းကို ရှိခိုးသံတော်ဦး တင်ပါသည် ဘုရား”

ဟူ၍ ဖော်ပြထားရာ ရာမဇာတ်တော်လာ ဒသရထမင်း၏ မိဖုရား

* မဏိကန်ပြဇာတ်၊ ဝန်ကြီးပဒေသရာဇာ၊ ယဉ်ကျေးမှုဌာန၊ စာမျက်နှာ ၂-၃။

ကြီး သားဆုတောင်းခန်းကို သာဓကတင်၍ ရေးဖွဲ့ထားပုံကို တွေ့ရပေသည်။

ထိုပြဇာတ်၌ပင် သတ္တဓနမင်းသားက မဟာဒီပ မင်းကြီး၏ စေခိုင်းချက်အရ လေးတော်တင်မည်ပြုရာ သီရိမြတ်စွာ မင်းသမီးက မင်းသားအတွက် စိုးရိမ်သည်တွင် အပျိုတော် မလ္လစသီရိက စိုးရိမ်တော်မမူရန် လျှောက်တင်ရာ၌လည်း-

“ပူတော်ဖန်ခွင့်၊ ရှိရန်ဖြစ်သင့်ပါဘူး၊ ယခင်ရှေးခါ၊ မိတ္ထီလာဝယ်၊ သီတာနတ်တူ၊ ပင်နန်းသူကြောင့်၊ ဇေယျတလှစ်၊ လေးသဘင်ဖြစ်သော အခါ၊ နွယ်မြစ်ကယ်ဝံသ၊ သူရိယက၊ ရာမလောင်းမောင်၊ ဘုန်းအားဆောင်သည်လို့၊ ထုံးဘောင်စဉ်ကြားဖူးပါဦး၊ သည်မှာ ယခု၊ ကြံသည် မှုမှာလည်း၊ ထောက်ရှုနည်းတူ၊ မြတ်သမ္ဘာကူလိမ့်မည်၊ ဆုယူသာညွှန်းပါရော ဘုရား”

ဟူ၍ ရာမ၊ သီတာတို့အကြောင်းကို ပမာတင်ခဲ့သည့်အပြင်၊ မဟာဒီပမင်းကြီးက သတ္တဓနမင်းသား၏ လေးစွမ်းကိုသိ၍ သမီးတော်နှင့် လက်ထပ်ခွင့်ပြုရာ လက်ထပ်ခန်း ပြင်ဆင်ရန် မိန့်ကြားချက်တွင်လည်း-

“မိတ္ထီလာပြည်ကို အစိုးရသော မဟာဇနကမင်းကြီး၊ သမီးတော် သီတာမင်းသမီးနှင့် အယုဒ္ဓယပြည်ကို အစိုးရသော ဒသရထမင်းကြီး သားတော် သီရိရာမမင်းသားတို့ကို ထိမ်းမြားလက်ထပ်ဖူးသည့် စာတမ်းနှင့်အညီ၊ စီရင်ခင်း စီရင်ရန်ရှိသည်များကို ခန့်ထားပြီးပြေအောင် စီရင်စေ”

ဟူ၍ ရာမဇာတ်ကို အလေးအမြတ်ထားပြီး ပုံပမာ ခိုင်းနှိုင်းသည်ကို တွေ့ရပေသေးသည်။

ထို့ကြောင့် အင်းဝခေတ်တွင် ရာမဇာတ်ဝတ္ထုသည် နှုတ်ပြောအားဖြင့်သာမက စာပေတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ အနေဖြင့်ပါ ရှိနေခဲ့ပြီဟု ခိုင်မာစွာ

ယူဆနိုင်ပေသည်။

ရာမ သာချင်း (၁၇၇၅ အေဒီ)

မြန်မာစာပေတွင် စာပေအဖြစ် အစောဆုံး တွေ့ရသော ရာမဇာတ် ဝတ္ထုကား ဦးအောင်ဖြိုး၏ ရာမသာချင်း (၁၇၇၅ အေဒီ) ပင် ဖြစ်ပေ သည်။ ဦးအောင်ဖြိုးသည် ရာမဇာတ်ဝတ္ထုကို သာချင်းကဗျာဟန်ဖြင့် ရေးဖွဲ့ပေသည်။ ထိုသာချင်းကို တောလက်ကျေးရွာများအရောက် လှည့် လည်ရွတ်ဆို ဟောပြောခဲ့ပေသည်။ ကျေးလက်တောရွာမှအစ ပြည်သူ့ ပြည်သားများသည် ထို ရာမမင်း သာချင်းကို နားဆင်ခြင်းဖြင့် ရာမ ဇာတ်သွားကို သိရှိကြပေမည်။ ဦးအောင်ဖြိုးသည် ဘိုးတော်ဘုရား (၁၇၈၂-၁၈၁၉) လက်ထက်တွင် ချီးမြှောက်ခံရသူတစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ဦးအောင်ဖြိုး၏ သာချင်းသည် ဒသဂီရီ၏ ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းပုံကို အစချီ၍ ဖော်ပြပေသည်။

ရာမဝတ္ထုကြောင်း

ရာမ သာချင်းပါ ရာမဝတ္ထုဇာတ်သွား အကျဉ်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပေသည်။

သီဟိုဠ်ကျွန်းပြည်ရှင်၊ ဘီလူးမင်း ဣယန္တကတွင် နိယက္ခမ အမည် ရှိသော သမီးတော်တစ်ပါး ရှိသည်။ ထိုသမီးတော်သည် အကျင့်သီလ ရှိသောကြောင့် လောကီကို စွန့်ခွာလျက် တောရပ်သို့မှီးကာ ဗြဟ္မမန္တန် ကို စီးဖြန်းလျက် တရားအားထုတ်လေသည်။ ဗြဟ္မာမင်းသည် မင်း သမီး၏ သီလသမာဓိကို မြတ်နိုးသောကြောင့် သားဆုပေးလိုက်လေ သည်။ မင်းသမီးက ငှက်ပျောသီး ၁၀ လုံးပါ ငှက်ပျောတစ်ဖီးကို လှူဒါန်းပူဇော်သောကြောင့် ဦးခေါင်း ၁၀ လုံးပါသော ဒသဂီရီကို ဖွား

မြင်လေသည်။ ထို့နောက်တွင် ဂုမ္ဘိကဏ္ဍ၊ ဗိဘိသဏတို့ကိုလည်း ဖွားမြင်လေသည်။ နေပြည်တော်သို့ ပြန်ရောက်သောအခါ ဒသဂီရိသည် သီဟိုဠ်ကျွန်းဘုရင်အဖြစ် ဆက်ခံလေသည်။

ဒသဂီရိသည် အာသာဝတီနွယ်မှ ယမကာရည်ကို သောက်စားသဖြင့် ကိလေသာ၏ ကျွန်ဖြစ်ကာ ပြည်သူများကို နှိပ်စက်စိုးမိုးလေတော့သည်။ အခါတစ်ပါးတွင် အသုရာပြည်မှအပြန်၌ တောင်ထိပ်တစ်ခုပေါ်တွင် ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သမီး တစ်ပါးကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ ထိုနတ်သမီးသည် အဋ္ဌဂံသီလကို ဆောက်တည်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း ဘာဝနာအား ထုတ်နေသူ ဖြစ်လေသည်။ ဒသဂီရိသည် နတ်သမီးအား ဗလက္ကာရပြုရန် အားထုတ်သဖြင့် နတ်သမီးက ကျိန်ဆဲလိုက်ပြီး မြေပြင်သို့ ဆင်းသက်ကာ မီးပုံတွင်းသို့ ဆင်းလိုက်လေသည်။ နတ်သမီးသည် စုတေပြီးနောက် ကမ္ဘာမြေပေါ်တွင် ဘဝသစ် တစ်ဖန် ဖွားမြောက်လာခဲ့လေသည်။

ထိုကလေးငယ်ကို သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆောင်ယူလာသောအခါ ထိတ်လန့်တကြား ကြောက်ရွံ့နေသော ဒသဂီရိသည် ထိုကလေးငယ်ကို *တံတင်းတွင်ထည့်၍ ပင်လယ်ကြောသို့ မျှောလိုက်လေသည်။ ထိုတံတင်းသည် ဇနကမင်းကြီး စိုးစံရာ မိတ္ထီလာပြည် ကမ်းခြေတွင် တင်၍ နေလေသည်။ ဇနကမင်းသည် မှူးမတ်များ၏ တင်လျှောက်ချက်အရ လယ်ထွန်မင်္ဂလာပြုရန် မြေပြင်ကို ထွန်ယက်ညှိဖို့နေစဉ် ကလေးငယ်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် သမီးတော်အဖြစ် ကောက်ယူမွေးစားလိုက်လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် အယုဒ္ဓယပြည်၌ ဒသရထမင်းကြီးသည် သိကြားမင်းပေးသော လေးတော်ကို စမ်းသပ်၍ ပစ်ကြည့်စဉ် ရေပြင်မှ အသံကြားရာသို့ မြားကို လွှတ်လိုက်သည်။ ထိုမြားသည် ပင်လယ်ကမ်းခြေစပ်၌

* သေတ္တာ

ရေခပ်နေသော သူတော်စင် ရသေ့ငယ်တစ်ပါးကို ထိမှန်လေသည်။ ဘုရင်ကြီးသည် ထိုရသေ့ငယ်၏ မျက်မမြင် မိဘနှစ်ပါးထံသို့ သွားရောက်သောအခါ မိဘများက ဒသရထမင်းကြီးကို ကျိန်ဆဲပြီး တြိစူဠ ရသေ့ကြီးထံ သွားရောက်ရန် လမ်းညွှန်ပြလေသည်။ ဘုရင်မင်းမြတ်က တောင်းပန်သဖြင့် ရသေ့ကြီးသည် ကျေနပ်ပြီး သူ၏ မိဖုရားသုံးပါး အတွက် ငှက်ပျောသီးများ ပေးအပ်ကာ သားဆုပေးလိုက်လေသည်။ မိဖုရားများသည် ငှက်ပျောသီးကို စားကြပြီးနောက် ၁၀ လကြာသော အခါ ကောသလ မိဖုရားကြီးက ရာမမင်းသားကိုလည်းကောင်း၊ ကေကေ မိဖုရားက ဘဒြမင်းသားကိုလည်းကောင်း၊ သူမိတြ မိဖုရားက လက္ခဏ မင်းသားနှင့် သတ္တရဃနမင်းသားကို လည်းကောင်း အသီးသီး ဖွားမြင် ကြပေသည်။

ထိုကာလလွန်သော် ဝိသွာမိတြရသေ့ကြီးသည် ယဇ်ပူဇော်သော မီးပုံကို နှောင့်ယှက်နေသော ကာကဝန်ကျီးမိစ္ဆာကို နှိမ်နင်းရန်အတွက် ဒသရထမင်းကြီးထံ လာရောက်၍ အကူအညီ တောင်းခံလေသည်။ ရာမနှင့် လက္ခဏတို့သည် ရသေ့ကြီး၏ ကျောင်းသင်္ခမ်းသို့ လိုက်ပါလာကာ ကျီးမကို လေးနှင့်ပစ်ခတ်၍ မျက်လုံးတစ်ဖက်ကန်းစေပြီး မောင်းနှင်ထုတ်လိုက်လေသည်။

မိတ္ထီလာပြည်တွင် ဇနကမင်းကြီးသည် သီတာ၏ ဖူးစာဖက်ကို ရွေးချယ်ရန် လေးတင်ပွဲ ကျင်းပမည်ဟု ၁၀၁ ပါးသော မင်းတို့ကို ဖိတ်ကြားထားလေသည်။ စည်းကမ်းချက်မှာ လေးတော်ကို မ၊ နိုင်၊ တင်နိုင်၊ ပစ်နိုင်ရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပွဲသို့ ဒသဂီရိလည်း ရောက်လာလေသည်။ ရသေ့ကြီးလည်း ရာမနှင့် လက္ခဏတို့ကို ခေါ်၍ လေးတင်ပွဲ သို့ ကြွလာလေသည်။ လေးတင်ပွဲစတင်သောအခါ ဒသဂီရိသည်သာ လေးတော်ကို မ၊ နိုင်ပေသည်။ သို့ရာတွင် ညှို့ကြိုးကို မတင်နိုင်ပေ။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အခြား မင်းသားများထက် သာလွန်သဖြင့် သီတာ မင်းသမီးကို ရထိုက်သည်ဟု တောင်းခံလေတော့သည်။ ဤတွင် ရာမ မင်းသားက လေးတော်ကို မ၊နိုင်ရုံသာမက လေးကိုင်းဖြန်းဖြန်း ကျိုးအောင် တင်ပြလိုက်သဖြင့် အနိုင်ရသွားပြီး သီတာမင်းသမီးကို ရရှိသွားလေသည်။

ရာမသည် သီတာကို ဆောင်ယူပြီး ညီတော် လက္ခဏနှင့်အတူ အယုဒ္ဓယပြည်သို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။ လမ်းခရီးတွင် ပရသုရာမက သီတာကို လုယူမည်ပြုသဖြင့် ရာမက နှိမ်နင်းခဲ့ရလေသည်။ ထို့နောက်တွင် ကေကေ မိဖုရားကြီးက သားတော် ဘဒြထီးနန်းရအောင် ကြံဆောင်သဖြင့် ရာမတို့ မှော်ရုံတောသို့ ထွက်ခွာကြရသည်။ ညီတော် ဘဒြက လိုက်၍ ခေါ်သော်လည်း ပြန်မလိုက်ကြသဖြင့် နောင်တော်ရာမ ခြေနင်းတော်ကိုသာ ယူဆောင်ပြီး ပြန်ခဲ့ရလေသည်။

မှော်ရုံတောတွင် ၁၂ နှစ်ကြာ နေခဲ့ပြီးနောက် ရာမ၊ လက္ခဏနှင့် သီတာတို့သည် ပြည်တော်သို့ ပြန်ခဲ့ကြရာ လမ်းခရီးတွင် ဒုသနှင့် ခရဘီလူးတို့က နှောင့်ယှက်သဖြင့် နှိမ်နင်းသတ်ဖြတ်ရပြန်ပေသည်။ ဤတွင် ဒုသနှင့် ခရတို့၏ မယ်တော် ဘီလူးမ ဂမ္ဘီက အမျက်ထွက်ကာ နောင်တော် ဒသဂီရိထံ ဝင်ရောက်၍ သီတာကို ခိုးယူရန် တိုက်တွန်းပြီး ဂမ္ဘီကပင် သမင်ယောင်ဆောင်ကာ ရာမကို တောနက်ရာသို့ ခေါ်ထုတ်ခဲ့လေသည်။ ဒသဂီရိကလည်း ရသေ့ယောင်ဆောင်ကာ သီတာမင်းသမီးကို ရထားပျံနှင့် ခိုးယူသွားလေတော့သည်။ သီတာသည် လမ်းတွင် သူငြိပ်ကို ကြို့ပင်ထိပ်တွင် တွေ့မြင်သဖြင့် မြတဘက်ကို ပေးခဲ့ပြီး ရာမတို့ကို အသိပေးရန် တောင်းပန်ခဲ့လေသည်။ ရာမနှင့် လက္ခဏတို့သည် သီတာနောက်သို့ လိုက်ကြလေတော့သည်။

ကြို့ညိုနန်းသို့ ရောက်သောအခါ ရာမသည် မောပန်း၍ ညီတော်

လက္ခဏာ ရင်ဘတ်ပေါ်တွင် အိပ်စက်သည်။ မှက်တစ်ကောင်က လက္ခဏာကို ကိုက်ခဲသော်လည်း ရာမ နိုးမည်စိုး၍ မလှုပ်မယှက်ဘဲ နေရှာသည်။ ညီတော် ဗာလိက ထီးနန်းလုယူသောကြောင့် ထွက်ပြေးလာရသော သူငြိပ်သည် ရာမ၊ လက္ခဏာ ညီနောင်နှစ်ပါးတို့ ချစ်ခင်ကြပုံကို သစ်ပင်ထက်မှ မြင်၍ ငိုမိရာ မျက်ရည်ပေါက်သည် ရာမ၏ ရင်ဘတ်ပေါ်သို့ ကျလေသည်။

ရာမ အိပ်ရာမှ လန့်နိုး၍ သူငြိပ်ကို လေးနှင့် ရွယ်ရာ သူငြိပ်က ဇာတ်ကြောင်းပြန်၍ တောင်းပန်လေသည်။ ထို့နောက် သီတာနောက်သို့ လိုက်လာကြမှန်းသိ၍ မြတဘက်ကို ပေးကာ ကူညီမည့်အကြောင်း ပြောပြသည်။ လင်္ကာကျွန်းသို့ အထောက်သွားရန်ရှိရာ ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်ကူးရန် အခက်တွေ့ကြလေသည်။ ဤတွင် ဇမ္ဗူမာန် ရောက်လာပြီး ဟနုမာန် မျောက်ငယ်ကို အပ်နှင်း၍ ကျိန်စာသင့်နေသော ဟနုမာန်၏ ကျောက်ကို သုံးချက်သပ်ပေးပါရန် ရာမအား တောင်းပန်သည်။ ရာမက လက်နှင့် သပ်သော် ဟနုမာန် အသက်ကြီးရင့်၍ ခွန်အားကြီးမားသော မျောက်ကြီးတစ်ကောင် ဖြစ်လာပေသည်။

ထို့နောက် ပင်လယ်ကို ခုန်ကူးပြီး ဒသဂီရိ နန်းဆောင်တွင် သီတာအားတွေ့၍ ရာမ၏ အမှတ်တံဆိပ်ပါ လက်ဝတ်တော်ကို ပေးအပ်သည်။ ဟနုမာန်က ဒသဂီရိကို ထိတ်လန့်အောင်ပြု၍ အိန္ဒြိတ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရာ နောက်ဆုံး အမြီးကို မီးရှို့ခံရပြီး သီဟိုဠ်ကျွန်းကို လှည့်ပတ်ပြေးသဖြင့် တစ်ကျွန်းလုံး မီးလောင်လေတော့သည်။ ဟနုမာန်သည် ပင်လယ်ထဲသို့ ခုန်ဆင်းပြီး ရာမထံသို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် မျောက်စစ်သည်များ သီဟိုဠ်ကျွန်းကို ကူးရန် ကျောက်တန်းဆယ်ကြလေသည်။ ဤတွင် နှောင့်ယှက်သော ဂန္ဓမာကဏန်းကြီးကို ဟနုမာန်က ဖမ်းပြီး ခြေလက်များကို ချိုးပစ်လေသည်။ အောင်ကွတ်မျောက်ကို

ရာမ

လက္ခဏ

ရာမ၏ သံတမန်အဖြစ် ဒသဂီရိထံ စေလွှတ်လေသည်။ ဒသဂီရိ၏ ညီတော် ဗိဘိသဏက နောင်တော်အား စစ်မပြိုင်ရန် ပြောသဖြင့် ဒဏ်ခတ်နှင့်ထုတ်ခြင်း ခံရပြီး ဗိဘိသဏသည် ရာမဘက်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့ဝင် သွားလေသည်။

ထို့နောက် ရာမသည် အိန္ဒဇိတ်နှင့် တိုက်ခိုက်ရာ လှံချက်ထိ၍ မိန်းမောရာ ဟနုမာန်က နတ်ဆေးကို ယူဆောင်ပြီး ကုသပေးရလေသည်။ ရာမနှင့် အိန္ဒဇိတ်တို့ ဒုတိယအကြိမ် တိုက်ခိုက်ကြပြန်ရာ ကိုယ်ပျောက်အောင် ပုန်းကွယ်နေသော အိန္ဒဇိတ်ကို မရီးတော် သီတာ၏ မျက်နှာကို တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ မော်မကြည့်ဖူးသော လက္ခဏက မြင်နိုင်စွမ်းသည်နှင့် ကူညီညွှန်ပြပေးသည်တွင် ရာမက လေးနှင့်ပစ်လေသည်။ ထို့နောက် ရာမနှင့် ဂုမ္ဘိကဏ္ဍတို့ တိုက်ခိုက်ကြပြန်သည်။ အောင်ကွတ်နှင့် ဟနုမာန်တို့က ဒသဂီရိ၏ ယဇ်ပူဇော်ပွဲကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးကြပြီး ရာမနှင့် ဒသဂီရိတို့ တိုက်ခိုက်ကြသည်။ ပထမတိုက်ပွဲတွင် ရာမသည် ဒသဂီရိ

၏ လုံချက်ထိ၍ မေ့မြောရာ ဟနုမာန်က နတ်ဆေးနှင့် ကုသမှ သတိရ
လာပြီး ဒသဂီရိနှင့် တိုက်ခိုက်ကြပြန်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဗိဘိသဏက လေးတော်နှင့်ပစ်ရန် သတိပေးသဖြင့်
ရာမမင်းက လေးတော်ကို ကိုင်လေသည်။ ဒသဂီရိ မြင်လျှင် ရထားပျံ
မှ ဆင်း၍ အသက်ကို ချမ်းသာပေးပါရန် တောင်းပန်လေသည်။ သို့ရာ
တွင် ရာမက အတိတ်ကံဆိုးကြုံပါက မလွတ်သာကြောင်းကို ထောက်
ပြကာ သူသည် လေးတော်နှင့် ခွင်းလေရာ ဒသဂီရိ၏ ခေါင်း ၁၀ လုံး
သည် တစ်လုံးစီ ပြတ်ကျလေတော့သည်။ (ရာမနှင့် သီတာတို့ ဇာတ်
ပေါင်းခန်းကိုမူ ဆက်လက်ဖွဲ့နွဲ့ခြင်း မပြုတော့ပေ)

ဤတွင် ရာမသာချင်းပါ ရာမ၏ ဇာတ်လမ်းသည် နောင်အခါ
ပေါ်ပေါက်လာမည့် ဇာတ်လမ်းများနှင့် အချို့နေရာတွင် ကွဲပြားလျက်
ရှိသည်ကို တွေ့ရပေမည်။ မြန်မာနိုင်ငံရောက် ရာမဇာတ်လမ်းများမှာ
မူကွဲအစောင်စောင်ရှိပြီး ဇာတ်ဆောင်အမည်များမှာလည်း တစ်မူနှင့်
တစ်မူ ကွဲလွဲသည်ကို သတိပြုနိုင်ပေသည်။ ရာမဇာတ်တွင် ဇာတ်ကွက်
ငယ်များ ဖြည့်သွင်း၍ ချဲ့ထွင်နိုင်သည်ဖြစ်ရာ ဇာတ်ကွက်ငယ်များ ဖြည့်
သွင်းပုံများလည်း ကွဲပြားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။

ရာမသာချင်းပါ ဇာတ်လမ်းနှင့် အတော်အတန်တူညီသော ရာမ
ဝတ္ထုပေမူတစ်စောင်ကို ၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် ပုဂံညောင်ဦးဒေသရှိ ဘုန်း
တော်ကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်းမှလည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ မြောက်
ဘက်သမိုင်းရပ်၊ ကျိုက်ဝိုင်းဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှလည်းကောင်း ရှာဖွေ
ရရှိကြပေသည်။ ယင်းပေမူများမှာ ပေချပ်မျက်နှာ ၈၀ စီခန့် ပါရှိလေ
သည်။

ထိုပေများ၏ စကားပြောဟန်နှင့် ရေးဟန်တို့အပြင် ရှေးစာလုံး
ပေါင်း သတ်ပုံတို့ကို ထောက်၍လည်းကောင်း၊ သာချင်းဆရာ ဦးအောင်

ဖြိုးကလည်း ရှေးအထက်က ရှိခဲ့သော ရာမဝတ္ထုကို အခြေပြု၍ ရေးဖွဲ့သီကုံးကြောင်း ဖော်ပြထားသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ထိုပေမူများကို ထိုထက်စောသော ၁၇ ရာစုနှစ်ကပင် ရေးသားခဲ့သော ရာမပေမူများဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူကြရပေသည်။ အစောဆုံး ရာမဝတ္ထု စကားပြေဟူ၍လည်း ယူဆနိုင်ပေသည်။

ထိုရာမဇာတ်လမ်းသည် ဝါလမိကီ၏ မူရင်းဇာတ်ကို အခြေပြုလျက် အခြား အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများမှ နှုတ်ပြောအားဖြင့် ဝင်ရောက်လာသော ရာမဇာတ်လမ်းများကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးသားခဲ့ခြင်း ဖြစ်မည်ဟု ယူဆရပေသည်။

ရာမရကန် (၁၇၈၄ အေဒီ)

ရာမသာချင်း၏ နောက်တွင် ပေါ်ပေါက်လာသော ရာမစာပေသည် ကား ရာမရကန်ပင် ဖြစ်လေသည်။ ရာမရကန်ကို ဖွဲ့နွဲ့သူမှာ ရွှေတိုက်စိုး ဦးတိုးဖြစ်၍ သက္ကရာဇ် ၁၁၄၆ ခုနှစ် (၁၇၈၄ အေဒီ) တွင် ရေးခဲ့မည်ဟု ယူဆရပေသည်။ ဦးတိုးသည်ကား အခြားသူမဟုတ်၊ နောင်၅ နှစ်အကြာ ၁၁၇၁ ခုနှစ်(၁၇၀၉ အေဒီ)တွင် ဘိုးတော်ဘုရား၏ သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း၏အမိန့်အရ ရာမအပါအဝင် ပြဇာတ်များ ရေးသားပြုစုရာတွင် ပါဝင်ရေးသားသော ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ပေသည်။

ရာမရကန်သည် ရာမဇာတ်ကို ပြီးဆုံးအောင် ဖွဲ့နွဲ့သည် မဟုတ်ပေ။ ရာမနှင့် သူပြိုင်တို့ ကြိုညှိနန်းတွင် တွေ့ဆုံကြရသည့် အခန်းအထိသာ ရေးဖွဲ့လေသည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာအဖြစ်ကား ပုံများကွန်၍ ဖွဲ့နွဲ့ထားသည်ဖြစ်ရာ ရှည်လျားလှပေသည်။

ရာမဇာတ်လမ်းတွင် ထိုခေတ်ကာလ မြန်မာ့ထီးနန်းနှင့် ကျေးလက်လူနေမှုအသွင်စရိုက်တို့ကိုပါ ရောသွင်း၍ ဖွဲ့နွဲ့ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

ရာမ-သိတာ

Sita and Rama in a Love-Scene

သီရိရာမပြဇာတ် (၁၇၈၉ အေဒီ)

ထို့နောက်တွင်ကား ပညာရှင်ရှစ်ဦးတို့ ပြုစုသော ရာမပြဇာတ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ပေသည်။ ထိုရာမပြဇာတ်မူကို အပြည့်အစုံ မတွေ့ကြရတော့သော်လည်း ထိုပြဇာတ်ကိုပင် မှီငြမ်းပြု၍ ရေးသားဖွဲ့နွဲ့သည်ဟု ယူဆရသော ရာမဝတ္ထု စကားပြေမူတစ်စောင် ရှိခဲ့ပေသည်။ ယင်းမူကို ၁၈၉၁ ခုနှစ်တွင် ထပ်မံရေးကူးသော ပေမူတစ်စောင် ရန်ကုန်မြို့ အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်တွင် ရှိနေပေသည်။ ထိုစာမူကို စာရေးတော်ကြီး နေမျိုးနာဠကကျော်ခေါင်က ပြုစုခဲ့သည်ဟု သိရှိရပေသည်။ သီရိရာမဇာတ်တော်အနေဖြင့် ထင်ရှားပေသည်။ စာသွားမှာ စကားပြောနှင့် ကဗျာရောနှော၍ ရေးထားရာ ပေစာသုံးထုပ်တွင် ပေမျက်နှာ (၁၃၂၀) ပါဝင်လေသည်။

ထိုသီရိရာမဇာတ်လမ်းတွင် အစဉ်အလာ ထည့်သွင်းခဲ့ကြသော ဇာတ်ကွက်ငယ်များ ကွဲလွဲနေသည်ကို တွေ့ရှိရပေသည်။ သာဓကအားဖြင့် ဒသဂီရိ ဖွားမြင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ ရသေ့ကြီးအား ငှက်ပျောသီး ဆယ်လုံးပါ ငှက်ပျောဖီး ဆက်ကပ်ပုံနှင့် ရာမအဖြစ် လူ့ပြည်၌ သန္ဓေယူရန် သိကြားမင်းက နာရယဏအား မေတ္တာရပ်ခံပုံများ မပါဝင်ခဲ့ပေ။ ထို့အပြင် တိုက်ရိုက်ဖိတ်ကြားခြင်း မခံရသော ဒသဂီရိက လေးတင်ပွဲသို့ တက်လာပုံနှင့် လေးတင်ပွဲတွင် ပရသုရာမ မတက်ရောက်ဘဲ နေပုံတို့လည်း ကွဲလွဲပေသည်။

ရာမဇာတ်လမ်းတွင် သမင်ယောင်ဆောင်သူမှာ ဂမ္ဘီကိုယ်တိုင်ဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဂမ္ဘီ၏ ဦးရီးတော် မာရဇွဖြစ်သည်ဟူ၍လည်းကောင်း အဆိုကွဲများရှိလေရာ၊ အဆိုပါမူတွင် မာရဇွကို ထည့်သွင်းထားလေသည်။ ထင်ရှားလှသော ရာမနှင့် သုဂြိုဟ်တို့ ကြိုညှိနန်းတွင် တွေ့ပုံနှင့် ဟနုမာန်၏ ကျောကို ရာမမင်းက သုံးချက်သပ်ပေးပုံများ

လည်း မပါရှိပေ။ ဟနုမာန် ကျောက်တန်းဆယ်ရာတွင် ဂန္ဓမာကဏန်း
 က နှောင့်ယှက်ပုံ၊ ဂေါမုတြ သို့မဟုတ် ဟနုမာန်က သုရာဂုဗ္ဗာန်ရက္ခသူ
 တို့ လှံမသွေးနိုင်အောင် ခွေးသေကောင်ပုပ် အယောင်ဆောင်ပြပုံနှင့်
 ယက္ခိနီက ရာမသည် သီတာ သေသွားပြီဟု ယုံကြည်ကာ အကြံအစည်
 လျော့အောင် ရာမအနီး၌ သီတာ၏ အလောင်းယောင်ဆောင်၍ မျှောပြ
 ပုံ စသည်များလည်း မပါရှိခဲ့ပေ။ နောက်ဆုံးအခန်းတွင် သီတာက
 ဒသဂီရိ၏ ရုပ်ပုံကို ရေးဆွဲပြသည့် အခန်းလည်း မပါရှိတော့ပေ။

သီရိရာမဝတ္ထုတွင် ဇာတ်ကောင်များလည်း တိုးပွားလာပေသည်။
 စင်စစ်အားဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံတွင် ကပြခဲ့သော ရာမဇာတ်နှင့် ရေးသားပြုစု
 ခဲ့သော ရာမဇာတ်လမ်းများတွင် ဇာတ်ကောင်များ ပိုမိုများပြားသည်ကို
 တွေ့ရပေသည်။ မြန်မာ ရာမဇာတ်မူများတွင် ဒသဂီရိ၏ သား မဟိရာ
 ဝဏ္ဏ (မိုင်ယာရပ်)၊ ဗိဘိသဏ၏သမီး ဗိညာကေး (ဝင်ယကေး)၊ (ပင်ညာ
 ကေး)၊ (သီတာသေယောင်ဆောင်သော ယက္ခိနီ)၊ ဒသဂီရိ၏ သား
 တြိမေဃ (တြိမေဃ်)၊ ခရ၏သား မကရက္ခ (မနော်ရကန်)၊ သုဂြိုဟ်၏
 ဖခင် နေနတ်သား အာဒိတျ (ဖရားအထစ်)၊ ကာကဝန်ကျီးမ၏သားများ
 သွာတူ (သုတာဟု) နှင့် မရိစိ (မရိစ်)၊ ဒသဂီရိ၏ ဝမ်းကွဲညီနောင်
 များ ကုပေရန် (ကုပေရန်)၊ တေဖန်ဆန် (တေဖနသွန်)၊ အက်သရဆာဒ
 (အသရထာဒ)၊ မာရ (မာရန်)၊ ဗိဘိသဏကိုတော်လှန်သူ (ဒသဂီရိ၏
 သား)၊ သူရိယဝုန် (ထောဆဖင်)၊ ကာလနဂါး၏သမီး၊ ဒသဂီရိ၏
 ပထမသား ကာလဒက္ခိ (ကာလအက္ခိ)၊ သုဂြိုဟ်ကို ဆုပေးသော သီဝ
 (ဖရားအိသွန်)၊ ကေလာသတောင်ကို စောင်းအောင်လုပ်သော ဝိရ
 လောကဘီလူး (ဗိရူလောခ်)၊ သုပွန်နခါဘီလူးမ၏သား ကုမ္ဘကက်
 (ကုမ္ဘကတ်) စသည့် ဇာတ်ဆောင်များ၏ အမည်များကို တွေ့ခဲ့ရပေ
 သည်။

ဒသဂီရိ

လက္ခဏာ

ပုံတော်ရာမ (၁) (၁၈၈၀ အေဒီ)

ကလယ်ရာမ

မြေထဲမြို့စားက သက္ကရာဇ် ၁၁၆၂ နှစ် (၁၈၀၀ အေဒီ) တွင် တမိလ် ဘာသာမူမှ မြန်မာပြန်ဆိုသော “ကလယ်ရာမ” စကားပြေကျမ်းတစ်စောင် ပေါ်ထွက်ခဲ့သည်ဟုလည်း သိမှတ်ရပေသည်။ ထို့နောက်တွင် ဆတိုင်မွတ်ဦးကူး၏ ပုံတော်ရာမ အမည်ရှိ ရာမပြဇာတ်ကို (၁၈၈၀ အေဒီ) တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေလေသည်။

ဆရာကူးသည် သူ၏ ပြဇာတ်ကို လင်္ကာစကားပြေ နှစ်ထွေစပ်ဖြင့် ဖွဲ့နွဲ့ပေသည်။ သူသည် သူ၏ ပြဇာတ်ကို ရာမမင်းသားအား ခမည်းတော်က တောအရပ်သို့ နှင်ထုတ်ခန်းမှ စတင်လေသည်။ ပရသုရာမမင်းက သူ၏ စံပထဝရ နေပြည်တော်ကို အုပ်ချုပ်မင်းလုပ်ရန် ရာမအား အပ်နှင်းကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြပေသည်။ ထို့နောက် အယုဒ္ဓယ ပြည်တော်တွင် ဒသရထမင်းကြီး နတ်ရွာစံခန်း၊ ဂမ္ဘီဘိလူးမ ထွက်ခန်း၊ သားနှစ်ဖော်ကို ရာမက နှိမ်နှင်းခန်း၊ သမင်ယောင်ဆောင်၍ လှည့်ဖြားခန်းနှင့် သီတာကို ခိုးယူခန်းများ ပါရှိပေသည်။

ပရသုရာမက သူ၏ နိုင်ငံတော်ကို ရာမမင်းသားအား ပေးအပ်သည့် ဇာတ်ကွက်ကို ဦးကူးသည် အိန္ဒိယမူတွင် ပါရှိသည့် သရင်္ဂဝေရမှ ဂူဟ၏ မြင့်မြတ်သော စိတ်ထားကို ယူ၍ သူ၏ ပုံတော်ရာမတွင် သွတ်သွင်းထားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ စာဆိုသည် ပရသုရာမကို ရာမနှင့်အပြိုင် အမွမ်းတင်ခြင်းဖြင့် ဇာတ်ကောင်နှစ်ဦးကို အားပြိုင်စေလိုဟန် တူပေသည်။

ဤတွင် ပုဆိန်ကိုင်သော ပရသုရာမကို မြန်မာတို့က အသံထွက်ကွဲလွဲစွာဖြင့် ပသျှူးရာမဟု ခေါ်တွင်လာခဲ့ကြရာ မလေးကျွန်းဆွယ်ကို ပသျှူးနိုင်ဟု ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည့်အတိုင်း မလေးကျွန်းဆွယ်မှ ဝင်ရောက်

လာသော ရာမဇာတ်နှင့် ရောမွှားမိတတ်ကြပေသည်။ အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဇာတကလာ ရာမဇာတ်၊ ထိုင်းနိုင်ငံမှတစ်ဆင့် ဝင်လာသော ယိုးဒယား ရာမနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဝါလကိမိ၏ သတ္တတမူ၊ တမိလ်မူ၊ ဘင်္ဂါလီမူ၊ ဟိန္ဒူတို့မှလာသော မဟာရာမဇာတ်ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိခဲ့သည့်အနက် ဇာတကမှအပ ကျန်ရာမဇာတ်မူများမှာ မြန်မာရာမဇာတ်တွင် ရောပြွမ်း ပါရှိနေခဲ့ပေသည်။

ရာမ သုံးမျိုး

စကားပြေနှင့် ရေးသားပြုစုသော ရာမသုံးမျိုး ဝတ္ထုကိုလည်း ၁၉ ရာစုနှစ် မကုန်မီမှာပင် ဆရာထွေးက ရေးသားပြုစုခဲ့ပေးသေးသည်။

ရာမသာချင်းသစ် (၁၉၀၄-၅ အေဒီ)

ဦးအောင်မြိုး၏ ရာမသာချင်းနောက်တွင် ရာမဇာတ်ကို သာချင်းဖြင့် ထပ်မံဖွဲ့ဆိုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက် ပေါ်ပေါက်လာပေးသေးသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် ထင်ရှားသော တန်ခိုး ဆရာထွန်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်ဒေသတွင် ကျေးလက်များ၌ သာချင်းရွတ်ဆို သည်ကို စုပေါင်းနားထောင်ကြသော အလေ့အထသည် ၂၀ ရာစု နှစ်ကုန်အထိ ခေတ်စားနေခဲ့ပေသည်။ ထို့ကြောင့် သာချင်း အများအပြား ကို ရခိုင် စာဆိုတော်များက ဆက်လက်ရေးထားကြပြီး စစ်တွေမြို့မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူများကလည်း သာချင်းဟောင်းများကို ပြန်လည်ရိုက် နှိပ်၍ ကျေးရွာအနှံ့ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချခဲ့ကြပေသည်။ ဤတွင် ထင်ရှားနေခဲ့ သော ရာမဇာတ်ကိုလည်း သာချင်းအဖွဲ့အနွဲ့ပုံစံဖြင့် ရေးသားခဲ့ပေသည်။

ဆရာထွန်း၏ သာချင်းမှာ အလောင်းရာမ သာချင်းဟု အမည်ပေး ထား၍ ပေါ်ထွက်ပြီးခဲ့သော ရာမဇာတ်လမ်းများကို စုပေါင်း၍ ရေးဖွဲ့

ထားခြင်း ဖြစ်သည့်အပြင် ရာမကို မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်အဖြစ် အမှတ်အသားပြု၍ ဖွဲ့ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဇာတကနိပါတ်တော် ပါ ဒသရထဇာတ်မှ ရာမသည် ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် ဖြစ်သည့်အတွက် ဝါလကိမိ၏ ရာမဇာတ်မှာ ရာမကိုလည်း အလောင်းတော်ဟူ၍ မှတ်ယူသုံးနှုန်းခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ရာမသည် ဗိဿနိုး၏ သတ္တမဘဝဖြစ်သည်ဟု ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့က မှတ်ယူပေသည်။

မြန်မာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားကို ဗိဿနိုးနတ်မင်းကြီး ဝင်စားသော အလောင်းတော် တစ်ဘဝဟူ၍ မယူဆချေ။ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့သည် ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ဣဿရနိမ္မာနဝါဒကို လက်ခံခြင်း မပြုသည့်ပြင်၊ ဗိဿနိုးသီဝ အစရှိသော နတ်မင်းကြီးများကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားရှင်အား ဝပ်တွားပူဇော်ကြသည့် နတ်ကြီးများအဖြစ်နှင့်သာ မှတ်ယူခဲ့ကြပေသည်။

ဆရာထွန်း၏ သာချင်းတွင် ဇာတ်ကွက်ငယ်များကို ဖြည့်စွက် မွမ်းမံထားသည်ကို တွေ့ရပေလိမ့်မည်။

ပုံတော်ရာမ (၂) (၁၉၁၀ အေဒီ)

“ပုံတော်ရာမ၊ လက္ခဏ” အမည်ဖြင့် ရာမပြဇာတ်သစ်ကို ပြဇာတ်ဆရာကြီး ဦးမောင်ကြီးကလည်း ရေးသားခဲ့ပေသေးသည်။ ဦးကူးနှင့် ဆရာထွန်းတို့ကဲ့သို့ပင် လင်္ကာစကားပြော နှစ်ထွေစပ် အသွားဖြင့် ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ သူ၏ ပြဇာတ်၌ သီတာဖွားမြင်ခန်းကို အကျယ်ရေးဖွဲ့ပေသည်။ ပြဇာတ်ဆရာသည် အိန္ဒိယရာမဇာတ်မူကို အခြေခံ၍ ရေးသားဟန် တူပေသည်။

သီတာသည် အတိတ်ဘဝတွင် သီတာယက္ခအမည်ရှိ ဘီလူးမဖြစ်ခဲ့ပြီး ရာမနှင့် လက္ခဏတို့ရှိရာ ပါသိဋ္ဌကျောင်းသခံမ်းသို့ သွားရောက်

၍ ရာမကို သွေးဆောင်နှောင့်ယှက်မိသဖြင့် ရာမက မြားနှင့်ပစ်၍ သေဆုံး ခဲ့ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သီတာသည် စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံတွင် သီတာစန္ဒီ နတ်သမီးဖြစ်ရာတွင် ရာမကိုသာ စွဲလမ်းတမ်းတနေကြောင်း ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသဂီရိက စတုမဟာရာဇ် နတ်ပြည်အထိ လိုက်၍ သီတာစန္ဒီ နတ်သမီးကို ချစ်ရေးဆိုရာ နတ်သမီးက ဒေါသထွက်၍ နောင်ဘဝတွင် ဒသဂီရိ၏ အစွယ်၌ သန္ဓေတည်ပြီး ဖွားမြင်၍ လေး ဘဝ၌ တစ်ခါငိုလျှင် ဘီလူး ၁၀၀၀ သေကျေပျက်စီးစေရပါလို၏ဟု ဆုပန်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထို့နောက် ဝင်သက်ကို ရပ်၍ အသေ ခံလိုက်ပြီး နောင်ဘဝတွင် ဒသဂီရိ၏ အစွယ်၌ သန္ဓေတည်ရာကို လည်းကောင်း၊ ဘီလူးမင်း ဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာ ခံစားရလျက် သီတာ အား ဖွားမြင်ပြီးသော် စွန့်ပစ်လိုက်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ဇာတ်ကွက် သွင်း၍ ဖွဲ့နွဲ့ခဲ့ပေသည်။ ဦးမောင်ကြီး၏ ပြဇာတ်တွင် ပုံတော်ရာမ အမည်အပြင် “ယိုးဒယား ရာမ” ဟူသော အမည်ကိုလည်း ထည့်သွင်း ထားပေးသေးသည်။

ရာမဇာတ်လမ်းများသည် အနည်းနည်း အဖုံဖုံအားဖြင့် နှုတ်ပြော မှတစ်ဆင့် ပျံ့နှံ့နေခဲ့ရာ မည်သည့်ဇာတ်ကွက်သည် ထိုင်းရာမဇာတ် ကွက်၊ မည်သည့်ဇာတ်ကွက်သည် အိန္ဒိယရာမဇာတ်ကွက် ဟူ၍ ခွဲခြား နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ မူလ ဇာတ်လမ်းရိုးတွင် ကြားဖူးနားဝရှိသော ဇာတ်ကွက် အမျိုးမျိုးကို သူ့နေရာနှင့်သူ သွင်းကာ အကျယ်ချဲ့ ဖွဲ့နွဲ့လာခဲ့ကြသည် သာဖြစ်ပေသည်။ (ပုံတော်ရာမမှာ မျက်နှာဖုံး ခေါင်းဆောင်း ပုံတော်ကို အစွဲပြု၍ ထိုင်းနိုင်ငံမှ ဝင်လာသော ရာမဇာတ်မူကို ခေါ်ဆိုခြင်းပင် ဖြစ်သည်)

၂၀ ရာစုနှစ်အတွင်းတွင် ရာမဇာတ် စာပေများ ထပ်မံပေါ်ထွက် လာပြန်ပေးသေးသည်။

ဟနဟန်

၂၀ ရာစုနှစ် ရာမ စာပေများ

၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် သံတွဲမောင်က ရာမဇာတ်အကျဉ်းချုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင်းမှာပင် “နန်းတွင်း ရာမ” အမည်ဖြင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဦးဖိုးစိန်က ပြန်လည်ရေးသားတည်းဖြတ်၍ တိုးပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ နန်းတွင်းရာမ အမည်ပေးခြင်းမှာ ကုန်းဘောင်ခေတ်တစ်လျှောက်လုံး နန်းတွင်း၌ ဇာတ်ခင်းကပြခဲ့သော ဇာတ်မူရင်းကိုသာ တင်ပြခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေလို၍ ဖြစ်ပေသည်။ ဦးဖိုးစိန်သည် နန်းတွင်းရာမဇာတ်ကို အုပ်တွဲခဲ့ခြား ရိုက်နှိပ်ရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ပထမအုပ်သာ ပေါ်ထွက်ခဲ့၍ လေးတင်ပွဲပြီးသည်အထိသာ ပါပေသည်။ ရာမနှင့် သီတာ လက်ထပ်ခန်းက စတင်ရေးသားမည့် ဒုတိယတွဲနှင့် အခြား အတွဲများကား ပေါ်ထွက်မလာခဲ့ပေ။

ရာမဇာတ် အတ္ထုပ္ပတ္တိ

၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ရွှေလွန်သန်းနှင့် မောင်စိုးဝင်းတို့ကလည်း ရာမဇာတ် စကားပြေကို ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ရွှေလွန်သန်း၏ “ရာမဇာတ် အတ္ထုပ္ပတ္တိ” အမည်ရှိ စာအုပ်မှာ နှုတ်ပြောဖြင့် ရွှေလျားလာခဲ့သော ပုံတော်ရာမဇာတ်လမ်းအကျဉ်းကို တင်ပြပြီး ရာမဇာတ်ကွက် သီချင်းများကို စုပေါင်းဖော်ပြထားသော စာအုပ်ငယ်မျှ ဖြစ်ပေသည်။ ရာမဇာတ်ဆောင်တို့ ပြောဆိုကြသော အခေါ်အချီး စကားစု အချို့ကိုလည်း ရာမဇာတ်ပညာရှင်တို့ အစဉ်အဆက် နှုတ်တက်ဆောင်ခဲ့ကြသည့်အတိုင်း ကောက်နုတ်ဖော်ပြထားပေသည်။

ရာမဇာတ်နှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ဆုံး ပေါ်ထွက်လာသော ရာမဇာတ်ဆိုင်ရာ ဝတ္ထုရှည်ကြီး တစ်ပုဒ်မှာကား ချစ်ဦးညို ရေးသားသည့် “လင်္ကာဒီပချစ်သူ” အမည်ရှိ စာအုပ်ပင်ဖြစ်၍ ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ပေါ်

ထွက်လာခဲ့ပေသည်။ ဤစာအုပ်၏ ထူးခြားချက်မှာ ဒသဂီရိကို ဇာတ်ကောင်တည်၍ သူ၏ မေတ္တာကြီးမားပုံကို အသားပေးဖွဲ့နွဲ့ထားသည့်အပြင် ဒသဂီရိ ကျဆုံးပြီးနောက် ရာမနှင့် ဗိဘိသဏတို့က ဒသဂီရိကို တိုင်တည်၍ ဇာတ်ကြောင်း ပြန်ပြောခန်းများနှင့် အဆုံးသတ်ထားခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ရာမဇာတ်ဝတ္ထုအကျယ်ကို မိဂဒါ ဝုန်ဆရာတော် ဦးကိတ္တိမက အသေးစိတ် ပြန်ဆိုသော မဂ္ဂဇင်းအရွယ် စာမျက်နှာ (၃၀၀) စီရှိ အုပ်တွဲပေါင်း ခုနစ်တွဲ ပါခဲ့သော ရာမဇာတ်ဝတ္ထုစာအုပ်တစ်အုပ် ပေါ်ထွက်ခဲ့ရာ ထိုစာအုပ်ကို အရှည်လျားဆုံးသော ရာမဝတ္ထုအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်နိုင်ပေသည်။

ထိုစာအုပ်ကို “ဗာလမိကီယ ရာမာယဏကျမ်းကြီး” ဟု အမည်မှည့်ထား၍ ယင်းကို မူရင်း သက္ကတဘာသာ စာမူမှ ဘာသာပြန်ဆိုရာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်မှစ၍ သုံးနှစ်တိုင် ပြန်ဆိုခဲ့ရပေသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ဟိန္ဒူအမျိုးသား ဗဟိုအဖွဲ့က ထုတ်ဝေခဲ့ပေသည်။ ထိုကျမ်းတွင် ဘာသာပြန် ဆရာတော်က -

“ရာမမင်းသည် အထူးခြူးခြေ၍ ကျင့်သော တပသအကျင့်ကို အထူးလေးစား၍ ထိုတပသအကျင့်ဖြင့်ပင် ချမ်းသာသုခဟူသမျှကို ခံစားရကြောင်း ဖော်ပြကာ မိဘ၊ ဆရာသမားတို့ စကားကို တစ်သဝေမတိမ်း လိုက်နာလျက် သစ္စာကတိကို အသက်ပေး၍ စောင့်ထိန်းသင့်ကြောင်း သရုပ်ဖော်ပြထားလေသည်။ အိမ်ရာထောင်သူ လူတို့ ထိန်းသိမ်းစောင့်စည်းအပ်သော ဂိဟိနယ၊ မင်းကျင့်တရားနှင့် ပတ်သက်သော စံနမူနာတို့မှာ အထူးပင် နည်းယူစရာ ကောင်းလေသည်။ ရာမမင်း၏ ကောင်းမြတ်ဖြူစင်သော